

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 „ — „
 Na štvrt roka — — — — „ 60 „

Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor:

DR. JOZEF JANDA.

Redakcia a vydavateľstvo: *Budapest,*
VIII. ker., Józsefkörút 35.

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedneho 5 stúpcového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Mariu chváliť...

Ľudová strana na vidieku.

Že ľudovi vyslanci krajinskí na sneme statne previedli všetko, čo len možné bolo, o tom nemôže pochybovať žiaden nepredpojatý a spravodlivo smýšľajúci človek.

Ľudová strana ale je o veľa lepšie šriadená, ako že by nebola za včasu nahliadla, že i na vidieku treba účinkovať, pracovať; Ľud sa musí navštevovať častejšie, nielen za päť rokov raz, ako to mnohí masné hnce vylizujúci páni činia.

Že ľud pod hrozným šafarením liberálov už klesať začal, chuť, smelosť a trpezlivosť stratil, to nenie čudná vec, lebo však i mnohí vzdelanci znechutení so založenými rukami celkom nevšimavo hľadeli na beh obecného života.

Do zroneného ľudu treba novú chuť, smelosť a silu vliť, k novému a ďalšiemu boju ho treba vzbudzovať, nedorozumenie treba odstrániť, zvädzanie nesvedomitých liberálov treba nemožným urobiť. Lebo v protivnom páde by sme so ľna na deň slábli, nepriateľ by sa silnejším stával. Slovom doterajšie naše namáhanie by bez ovocia koniec vzalo; naša doterajšia práca by tak vyzerala, ako vták, ktorému neprajná bytnosť kriedla odrezala.

V akej miere je náš dobrý ľud vystavený podplácaniu, vábeniu, to dobre vieme. Každá nemoc má svoj protilek, každé nebezpečie má mať proti sebe namerenú opatrnosť prozreteľnú.

A hľa, takto to vyzerá s ľudovou stranou.

Ľudová strana videla a neraz i zkusila, aké slabosti, pokušenia klatia náš dobrý, ale doposiaľ zanedbaný ľud. Ona videla, že tento ľud zdvihnúť treba, aby on celkom prišiel k seba-povedomiu. Lebo človeka len tak si vážia ľudia a i protivníci, jestli je on seba-povedomý a jestli i on sám seba vie vážif.

K vzbudeniu tohoto seba-povedomia u ľudu, vydržiava ľudová strana tak často ľudové shromaždenia. Ach kto by vedel opísať dobré, pre blaho ľudu a kresťanstva prajné následky týchto ľudových shromaždení?

Na ľudových shromaždeniach poučí sa ľud poznať rozdiel medzi dobrou a zlou tlačou. Ľud rád počúva múdru reč, ktorá zo srdca priateľov pochádza a do srdca vďačných osôb vchádza. Na ľudových shromaždeniach sa odhaľujú chyby

liberálneho šafarenia. Vysvetľujú sa prostriedky, ktorými sa hmotné i mravné rany našej spoločnosti a spoločenského života liečiť nechajú. Na ľudových shromaždeniach tak sa oduševňuje ľud, že tá stará nevšimavosť mizie, sebeckosť podlá posmechom sprevádzaná trati sa, podplácanie a lakomstvo hriješne vo svojej ošklivej barve a jakosti sa ukiažujú.

A potom či to nenie veľký výsledok, že práve ľudové shromaždenia nám ukiažujú, ktorí patria k nám zo srdca, a ktorí sa len na oko ukiažovali našimi priateľmi byť. Za masnými hrncami dychtiaci vtáci, nech oni halenu alebo kabát nosia, nemajú smelosti, stať si pod prapor kresťanských zásad celkom verejne, sa to pri ľudových shromaždeniach stáva. Tedy na ľudových shromaždeniach vidíme, kto smýšľa judášsky, a kto smýšľa apoštolsky. Kto chce slúžiť Bohu, a kto chce slúžiť mamone; kto myslí na budúcnosť tela, a kto myslí na budúcnosť duše.

Ľudová strana vysvetľuje na ľudových shromaždeniach svoj program podrobne. Hľasa ona revisiu, podporu malého priemyslu, väčšie odanenie kapitálu, prajnejšie pestovanie záujmov hospodárov. Atď.

Ktorý ľudolub, ktorý dobrý kresťan by mohol byť taký, že by tieto námahy neschvaľoval. Veriac ľud bez malej výnimky vidí, že len od ľudovej strany môže očakávať svoje blaho, a preto hromadne sa súčasťuje na ľudových shromaždeniach, ktoré rozširujú dobré semeno kresťanského smýšľania.

Že v boji pokračovať musíme tak na sneme, ako aj v živote skrze shromaždenia a zakladanie kresťanských spolkov, to každý vidí, lebo však doposiaľ sme veľmi málo vydobyli, doposiaľ sme nemali k tomu dostatočného času a sily potrebnej. Doposiaľ sme mali veľa práca s ťažkosťami počiatku. Jestli ale ľud nás i ďalej bude podporovať, príde čas, že celkom zrejmé bude ovocie nášho boja. Na vidiek sa chceme i ďalej opierať, za vidiek chceme i ďalej pracovať, vidieku budeme i ďalej na pomoci. Statní kresťania, len d žte s nami!

J. S t r a k a,
spolkár.

POLITICKÉ CHÝRY.

Predseda snemovne vyslancov, Dezider Percel zvolený má byť za predsedu budapeštianskej bankovej spoločnosti, v ktorom páde by sa musel vzdať svojeho úradu snemového. Za jeho nástupcu pravdepodobne dr. Dezider Szilágyi bude zvolený.

Popis v Trenčianskej. V illavskom okrese volebnom 4. okt. už tretí raz sa previedol nový popis voličov. Ktorí pri popise prítomní boli, nepodpísali protokol vyjmúc rychtára. Proti tomuto na nezákonomnom základe prevedenému tretiemu popisu k samému ministerstvu vnútra sa zadala appellacia. Jako informácie znefu, minister vnútra už štvrtý popis nariadil, ktorý sa tak má previesť, ako druhý bol prevedený, tento druhý ale sústredný výbor bol zrušený; pri tom druhom totižto dľa spravodlivého censusu o 292 voličov viac bolo popísané, nežli teraz. Pri treťom popise predsedom bol žid Szilágyi. Pri štvrtom bude predsedom služný Haydin. V Trenčianskej isté kruhy nevedia sa uspokojiť s sníženým censusom. Haydin v časopise „Vágv. Lapok“ tiež písal proti tomu, že by mal minister právo census snížiť.

Zas pojde jeden hl. župan. H—k oznamuje, že v najbližšom čase úradné listy prinesú zvesť, že šarišský hl. župan Štefan Szinnyey-Merse vzdá sa úradu. Kedy príde rad na Liptov a na Nitru?

Počítanie ľudu sa prevedie v r. 1900., v ktorej záležitosti najbližšie predostre zákonný návrh snemu minister Hogedüs.

Vojna v Južnej Afrike už vypukla. Zvlášte Rusko jej stálo v ceste. Transvál je prichystaný k nej. Anglicko tiež robí prípravy neprestajne 17. okt. bude zvolaný anglický snem, vtedy sa spravia poriadky v tejto veci v Londýne. Dľa smerodajnej mienky vojne sa už nemohlo vyhnúť.

Nový zákon sa kuje o vicinálkach, ktorého hlavným cieľom má byť, aby sa tie veľké farchy nekydaly obcam za krky, ktoré doposiaľ pochádzaly zo stavania vicinálniek. Škoda, že táto myšlienka prv nenapadla pánom liberálom, lež až teraz, keď už i tak je Uhorsko až tak preplnené vicinálkami. Že teraz ani na sneme nebudú mať námietky proti tomuto úmyslu páni liberáli, to sa samo sebou rozumie, lebo však aj bez zákona by už nemali kde stavať ich.

Sjazd kresťanských spolkov sa bude vydržiavať v Budapešti 9. novembra, na ktorý sa povolávajú všetky kresťanské spolky, a všetci priatelia kresťanských spolkov. Hlásí sa je možno do 30. okt. v písárni krajinského streda kresťanských spolkov (Budapešť, Molnár ut. 11. Katolícky Kruh). Podrobný program sa za času rozpošle.

Politické polozenie v Belgicku. V Belgicku je dosť ticho. 15. okt. ale obecné volby budú, ku ktorým sa veľmi chystajú a pripravujú tak liberálni, ako aj socialisti. Liberáli chcú so socialistami spolu držať proti klerikálom, ktorých keď pri obecných volbách premôžu, založili základ svojich ďalších víťazstiev. Nádej máme, že jako od mnohých rokov, tak i teraz spolu držia budú katolícky smýšľajúci občania a nenechajú sa prevládať od socialistov podporovanými liberálmi.

Armenský patriarcha úradne zadakoval následkom násilných mimoriadnych nariadení proti Armenom namierených v Turecku. Turecký cisár neprijal zadakovanie, a pravdepodobne prajnejšie bude zachádzať s Armenmi.

15. okt. Na dvoch miestach sa bude vydržiavať ľudové shromaždenie. A síce v Pudmericiach s následovým programom: Predseda: gr. a dr. Ján Zichy. O cirkevnej politike bude rečnit' dekanfarár Pavel Jedlička; o parlamentárnom účinkovaní ľudovej strany reční Jozef Kubina; o spolkoch ale dr. Alex. Ernst. — V Barte sa tiež sídu kresťanskí občania kebelkút-skeho volebného hkresu. Predsedom bude Štefan Rakovszky. O obecnom hospodárstve a o ľudovej strane reční Michal Vaszary banický dozorca; o parlamentárnom účinkovaní ľudovej strany reční vyslanec Ján Molnár.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

9. okt. Minister Lukáč predostrel vyslancom krajinský rozpočet. Sľúbil revíziu pozemkovej dane. Príjmy prevyšovať majú 38 tisíc 433 zl. výdavky v r. 1900. Do reči prišli prosby na sníženie pozemkovej dane, proti vandrovaniu cigánov namerané a prosba Päti-kostolov, aby hostinec, kde kráľovna usmrtená bola v Genfe, v kostol bol premenený. Patričným ministrom sa odovzdaly tie písebné prosby.

10. okt. Po dokončení dohady o pripise hlavného mesta v záležitosti električnej dráhy sa prešlo na pojednávanie prosby Iavičiakov, ktorí žiadajú odstránenie sochy Hentzyho. Dohada bola ohnivá. Zvlášte Thaly rečnil, a po ňom zas Lakatos veľmi nahnevano proti Hentzimu. V dohade sa zajtra pokračuje.

11. okt. Pokračovali vyslanci v dohade o záležitosti prenesenej sochy Hentziho. Po reči neodvisliaka Rátkayho vládu zastával Horánszky. Po ňom celkom na krátko sa ohlásil minister Fejérváry, tak tiež aj Széll, ktorý prosil vyslancov, aby nebolo zasadnutia do 30. okt. Na konci zasadnutie interpelloval Viktor Pichler v záležitosti jedného profesora, dra Vargu, ktorého obviňujú, že obrazil v prednáškach dom panovnícky.

Nactiutřhanie a pomluvanie novomódnej vzdelanosti.

Zo surového mramora, alebo z dreвовého pňa a z mokrej hlíny dajú sa vyhotoviť utešené a krásne veci, ku pr. z mramora pekný oltár a pomníky, z pňa krásne sochy, z mokrej hlíny všelijaké nádoby; tak práve aj z tej najprednejšej bytnosti, z človeka, tiež niečo velebného dá sa spraviť, ako sv. Písmo hovorí: „Obraz a podobieň Božia“, a isté je, že keď sa človek nevzdelá, duša jeho takmer surovým klátom zostane. Preto to ľudia majú za chválu, keď o niektorom človekovi hovoríme, že je vzdelaný, že má vzdelanosť. Lenže to, čo zvlášte v terajších časoch mnohí zvlášte s vetrom podšití ľudia za vzdelanosť majú a držia, je tak málo pravou vzdelanosťou, ako rúčka z maštalnej metly alebo z motyky je ciárkou berlou.

Keď niekto nosí na krkoch vypiglovaný (vyhladený) kráglík stojací s mašlou, alebo na rukách plátenné vypiglované sáry, takzvané „manžetky“ s veľkými gombíkami, a prsty ozdobené s prstienkami, alebo v rukavičkách chodí, a na nos si vsadí okuliare, bárs to aj oči jeho nepotreujú, nuž aby s tým len nejaký efekt učného človeka spraviť mohol, t. j. aby to, čo mu v hlave chýba, okuliarmi na vonok ukázal; to veru ešte všetko nenie vzdelanosť! Alebo keď nejaký gigrlík-švihák pred ženskou figúrou na pravý uhol sa vie skloniť, a k tomu ešte aj po francúzsky vie priložiť ku pr.: „mersi, eskúze, pardon madame“ — veru to tiež ešte nenie vzdelanosť. Podobne to tiež nenie ešte vzdelanosť, keď ku pr. nejaká slečinka z „Kattinového cajgu“ vie volaktorú intrádu k budúcej biede svojej na klavíri bubnovať a báchať, alebo niektoré francúzske slovíčko cez nátkovistý nos svoj graciosne prepassirovať. Sú tomu asi tri roky, vyskočil na železnicu do vagona jeden gigrlík-švihák, ľahký, ako len s vetrom podšitý, s jednou ešte ľahšou srnkou-slečinkou. Aby švihák ten svojou vzdelanosťou mne imponoval, spravil pár salonových skokov na lavo a na pravo, ako cap, a hovoril ku slečinke niektoré slová podobné k francúzskym slovám: „Exkúze majmotselle labonaseür?“ Slečinka táto z púchovskej doliny na to hneď odpovedala tiež po francúzsky: „Mersi mesue nemidlilespeür!“ Utlačený smiech mi skoro jeden bok roztrhol nad takouto vzdelanou francúzštinou púchovskej doliny! Kufalancoš, veď slovo „labonaseür“ je maďarské „lábon a szór“, že už vraj máte srst na nohách? Mala totižto zimné papuče chlpaté z horniackeho súkna, — a ona mu odpovedala v slovenskej francúzštine: „nemidlilespeür“, — že „ďakujem pán môj, nemydli

lež per“, čo zaiste svojej služke pri praní bielizne musela hovorievať, aby len vždy nemydli, ale aj prala. Takúto vzdelanosť som obdivoval veru, aj mi veľmi imponovala, lebo nie v každej doline sú takí vzdelaní Francúzi, ako títo dvaja švindleri! Šťastie moje, že som s drôom vo Francúzsku chodil, a tak hneď som poznal púchovskú francúzsku vzdelanosť. Ináč isto držím týchto dvojeho pohľavia švihákov aspoň za barónov najmenej. Videl som už aj krajčírskych tovaryšov, ktorí sa za vzdelaných držali s tým, že si dla reguly novej mody ruky podávali, jeden ruku svoju ako šlakom porazenú a ako ku bozkávaniu podával druhému, a ten druhý zase od spodku svoju zmeravenú do dlane toho kamaráta vopchal. Jedna pani veľkomožná svoju vzdelanosť zase s tým oznamovala, že nechcela za celý svet medzi pánmi litierku „r“ vysloviť, lebo to maznosť pánska so sebou donáša, litere „r“ kosti dolámať a ju na kašu rozmliaždiť. Toto všetko je len vonkajší firnajs, ale nie vzdelanosť. Po železnici si už isto cestoval a pri každej väčšej stanici si videl medzi stromkami a kunštovým pto om zvonku pekne obavené, so šaloga trami ozdobené filagorie, na ktorých stojí napísané na jednej strane „uraknak“ — pre pánov, na druhej zase že „hölgyeknek“ — pre panie. Mnohý jednoduchý človeček, ktorý prvý raz cestuje, ani len nevie, na čo sú tie pekné filagorie až do nich nazre, potom až uvidí, že to zvonku ináč a zvnútra zase ináč vyzrá, že to je len záchod so svojou vnútrajšou vôňou. Nuž, hľa, takto býva aj s tou vzdelanosťou. Zvonku: hladkosť, komplimenty, obskakovanie, cukro é, vyberané, politirované slová a salonové komedie, zvnútra ale prázdnota rozumu, duše a srdca, so všelijakou nečistotou nemravnosti, zkaženosti, pýchy, nadutosti, neláskavosti, závidi, zabrizganá mizerná duša! Opravdivý živý záchod zvonka! Naučné panské maníre, namastená s ružovou vodkou fajnová tľouba a zvnútra nedostatok, duševná bieda a smrad.

Niektorá sedliacka žena z dediny je viac múdrejšia a vzdelanejšia, nežli mnohá mestská dáma, ktorej pýcha sa tak široko nafukuje, ako jej kinolína; a niektorý obecný muž z vidieka v mnohých veciach má viac zdravého rozumu, nežli mnohý papierový pisár-úradník, alebo niektorý vyslanec. Jeden starý sedliak, ktorého najmladší syn sa fiškáľstvo vyučil a úrad dostal, takto povedal: „Šťastne je síce zaopatrený syn môj tento, ale jeho dušné spasenie pri pansom živote vo väčšom nebezpečenstve bude, nežli by bol, keď by on bol v našom stave sedliackom zostal.“ Toto bolo múdre slovo, ktoré by veru ani tisíc mestským panákom na myseľ neprišlo! Pravý rozum sa diva na súvislosť časných vecí

s večn mi — plytký, povrchný, svetský rozum hľadí len na časné veci a na zisk pominuteľný.

Medzitým všetko konečne tiež nezáleží na rozume a na mnoho vedení; lebo aj ten najučenejší, najmúdrejší človek je proti najmenšiemu anjelovi, ako pochabý chlapčá, a proti Bohu ešte menej, nežli najmenší chrobak. A preto často to veľmi smiešne býva, keď sa nejaký učený pán so svojou vedou a umením rozprestiera a vypína. To, čo učení ľudia vedia, to veru veľmi krátke je po hromade; čo ale nevedia, to sa veru ani počítat nedá.

Keď sa teda človekovi zo vševedomosti Božej len jedna maličká porcia, len niekoľko otru siniek nadelí, tak je druhá strana na človekovi, v čom my na zemi už obrazom Božím zostaneme, teda pravú vzdelanosť dostať môžeme a máme, a síce nielen ten, ktorý má peniaze k učeniu a času k čítaniu v knihách, ale aj ten najchudobnejší človek čo v horách býva. Táto vzdelanosť totižto pozostáva v rovnom smýšľaní s Bohom: keď miluješ to, čo Boh miluje, a nenávidíš, čo Boh nenávidí. A aby sme lepšie mohli naľedovať Boha, ktorý je len duch, preto druhá božská osoba človekom zostala a ukázala nám, ako môže človek v smýšľaní a v živote Pána Boha nasledovať. Preto aj vôbec povedať môžeme: pravá vzdelanosť pozostáva v pravom kresťanstve.“ Čím viac človek nasleduje Krista Pána, tým šlachetnejší a vzdelanejší je.

Pozrime to v niekoľkých obrázkoch.

Jedna chudobná žena, ktorá máličko majetochku, preto ale mnoho detí mala, z puheho milosrdenstva si vzala jedno na tele a na duši opustené dieťa za svoje pre Boha! Kde naopak jeden výtečný francúzsky spisovateľ menom Russó, ktorý pekne a mnohé knihy popísal o práve ľudskom, o výchove a všeličom inom. Hľa, a pritom ukradol on jeden raz striebornú ližicu, a krádež túto svoju zvalil na jedno neviné služobné dievčatko. A koľko ráz ale tá žena, s ktorou on hriechne žil, mu dieťa porodila, on hneď dieťa ta poslal do domu najdekov, aby nemal s ním výdavky, útraty a mrzutosti, teda na cudzie útraty dal si vychovávať deti svoje. Kto že mal šlachetnejšie, vzdelanejšie srdco, či tá chudobná, milosrdná žena, alebo či ten výtečný kuhospisovateľ, ktorého Francúzi ako svätého ctia?

V jednom mestskom chráme Božom bola veľká slávnosť, v bielom rúchu oblečené družičky čakaly pred bránou chrámu Božieho, dokiaľ im nevyznačili miesto, kde majú kľať, tu jeden panský kujon-švihák nešetřil ani domu Božieho, násilne chcel pobozkať jednu z tých družičiek. Tu ale odrazu priskočil jeden obecný vojak a tomu nehanebnému panákovi taký mastný a srdečný

pohlavok vypálil, že mu hneď odpadla chuť a vôľa takéhoto zneuctenia sa ďalej dopúšťať.

Ešte jeden obrázok. U jedného pána, ktorý kupčil s obrazmi, slúžila jedna mravná deva. Pre nedostatok miestnosti pán jej zavesil niektoré obrazy do izby služkinej, medzi ktorými obrazmi bol jeden, ktorý vyobrazoval jednu necudno nahú podobu ženskú. Služka tá poprosila pána svojho, aby tento pohoršlivý obraz odstránil z jej izby, on jej odpovedal: obraz ten pôjde reč, akonáhle sa kupec trafi, sto zlatých sa môže dostať za ten obraz. Devečka služobná si takto myslela: s tým, keď sa obraz tento aj predá, nenie nič pomôženo, lebo u iných ľudí spôsobí zase len pohoršenie a hriechy, než čisté myšlienky a žiadosti. Ona ten obraz na kúsky porezala a zahodila do pece a dala svojmu gazdovi tých sto zlatých za ten obraz, z toho, čo si vo službach nagazdovala. Pán ten prijal tých sto zlatých a myslel si, že dobrú kúpu spravil. Kde je včul podlosť, a kde vzdelanosť, u pána, či u tej služky? Pán ten však do školy chodil? Šlachetnejšie, vzdelanejšie srdco mala tá dievka služobná, než i jej učený pán.

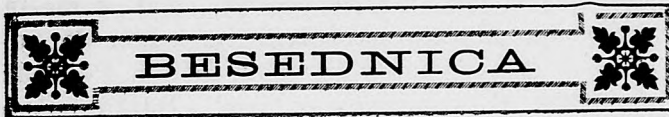
Keď som ešte ako žiak navštivoval školy, jeden náš rodák, bohatý sedliak, mal v meste robotu, po ktorej ma sobral so sebou do hostinca k „červenému volu“ nazvanému. Ponevác bol piatok, rozkázal pôstny obed. Blízko nášho stola sedelo asi päť mestských švihákov; akonáhle oni zbadali, že sme sa pred jedením modlili a že pôstne jedlá sme si dali predložiť, začali nás fixirovať. My sediaci to voláme, že s „vyplaštenými očami sa na nás dívali, ako tela na nové vrata.“ Počali sa posmšue usmievať, zaiste im to žartovne prišlo, že sme sa modlili a pôstny pokrm užívali. Tu jeden z tých švihákov oslovil môjho rodáka: „Hej, strýko, a či sa vy doma všetci modlievate keď idete jesť?“ Ga-da ten odpovie: „Veru nie všetci, pro im ponížene pána urodzeného; ja s mojou familiou a čeladou sa modlíme, ale naša suka „Sáva“, naše ošípané a voly sa nikdy nemodlievajú, keď idú k valovu žrať, tieto nepoznajú Pána Boha, ktorý všetkých krmí.“ Panák sa začervenil, na čo hneď zase druhý, ako by bol chcel kamaráta svojho z hanby vytiahnuť, popravil si okuliare na nose a hovorí: „Teda vy v piatok nežívate mäsa. To vám pápež zakázal? Pozrite, my jieme, a nás ešte čert nevzal, čo mäso jieme.“ A ukázal na svojho veľkého bernardinského psa: „hľa, veď aj ja mám toť pápeža — tak sa volá tento pes — a ten veru sám jie mäso a ani nám nezakazuje jesť, čo poviete na to? A my sme sa len tiež čosi učili a vieme, čo môže byť a čo nie? Sedliak ten nad takouto vzdelanosťou rozhorčený odpovedal: „Páni moji, čo ste, čo nie,

to neviem; ale rozum vám len tak kypí, ako voda zo starej deravej krhly. Že vás vraj ešte čert nevzal preto, keď jiete v piatok mäso, tomu sa neďivím, lebo čert tiež hocjakú lačbu nevezme, on ešte čaká na vás, až cez viac piatkov na seba naberie toho „hovädzieho“, však vás on v hodine smrti prešmátra, či ste už dosť preňho vykrmený. Že ale vy máte tiež pápeža toho psa, ako ho menom tým na posmech nám katolikom voláte, tomu sa ani najmenej neďivím, lebo aká viera, taký pápež a také aj zákony jeho psovské. Vidno je, že sa katechismy „u červeného vola“ dobre učia! Na to sme sa prežehnali, vstali a odišli preč a nechali panákov pri ich pápežovi.

Kto-že bol z týchto vzdelaný, snád tieto učené tlčhuby, ktoré ten najútlejší cit, ako je náboženský, obrážali, za ktorý cit milliony ľudí život svoj položily, a či ten sedliak-gazda z dediny? Ktorého srdco a duša byly šlachetnejšie, tých švihákov toho psovského náboženstva, a či toho jednoduchého gazdu?

Pýta sa ta

Janko Chorlavý.

Považie.

Oblúbený predmet mojeho tajného
Túženia od času tak veľmi dávneho
Ty Považie drahé! utešený kraju,
Ver mi, oči moje nikde viac nemajú
Na tom Božom svete rozkoše tak vzácnej,
Jak si mi ty v tvojej malebnosti vňadnej.
Jak premnoho milých pamiatok sa tají
V lone tvojom ako v opravdivom raji,
Ktoré tak prirástly ku srdcu mojemu,
Ako kalich ruže ku pničku svojemu.
Čo ma tam po krajoah Indie, Kašmýru,
Bár jako bohatých, voňavých dľa chýru :
To mi len cudzina, tys' môj domov vlastný,
To aj dokazuje tlkot srdca hlasný
Môjho boľavého, keď pozrem na teba :
Tamto je len zemou, lež ty čiastkou neba
Zdáš sa mi byť, bárs aj zdánlivosť je len tieň
Skutočnosti, avšak milý mi je aj ten. —
Kolkých si ty synov vedy a hodnosti
Dalo našej vlasti k sláve a hrdosti!
Tak že ešte aj včul horké slzy ronía
Za nimi tí, čo sa ich pamiatke klonía.
Hľa! na tvári tvojej hrady niekdy hrdé
V minulosti časy čo prežily tvrdé,
Sú svedkami tvojej dekedajšej slávy :
Ony byly jednúc dlážky tvojej hlavy. —

A ten Váh mohutný, výrok srdca tvojho,
Jako by sa tešil z povolania svojho :
Tak vážne prtuje po tvojej rovine,
Úrodnej, bohatej povážskej doline
Až hen ku Komárnu, kde ho Dunaj širý
Po bratersky víta, spája svoje sily. —
Považie, Považie, rozkvetaj kam ďalej
Viac a viac k ozdobe našej vlasti drahej.
Prápor lásky, blaha nech nad tebou vlaje :
To ti syn tvoj verný z celej duše praje.

K.

Uprimná rada.

Nezávidte ľudia,
Nehovor toľko
O mne už, že ja mám
Peňazi bár kolko.
To je síce pravda,
Že ich veru mám dosť ;
Ale nemyslite,
Že priam len v nich radost
Nachodím veškerú
K dovrševiu blaha :
Ó neni mne hruda
Nado všetko drahá!
Mám ja ideále
Prednejšie nad zlato,
A aj bez peňazi
Môžem žiť bohato.
Peniaze si vážim,
Čo ducha podporu,
Nuž a niekto čo by
Ich mal aj za horu,
Nestačili by mu,
Jestli dľa márnosti
Sveta by chcel hovet
Nemiernej žiadosti. —
Lenže si povážte,
Jako som ja trápne
K tým mojim peniazom
Prišiel v časy dávne!
Keď sa iní hojne
Hostili a chutne
Zabávali, ja som
Vtedy radšej smutne
Doma sedel, ale
Nemal čo banovať,
Že som nešiel ta von
Groše vyhadzovať. —
Keď sa iní ľudia
Šperkovali módne,
Veľkých pánov hrali
Či v noci, či vo dne:
Ja som bol spokojný
Aj o šate skromnej,
Držiaci sa vzoru

Tej fujalky vonnej. —
 Nemáte mi teda
 Čo zázideť, pravda?
 Nech si každý, jak vie,
 Svoje blaho hľadá.
 Z tohoto vám zrejmo,
 Jako máťo robíť:
 Jestli chcete tiež mať
 Čo do mlieka drobíť.

K.

Darček jednej matky drotárskej.

(Rozpomienka na október, čo mesiac ružencovej prebl.
 Panny Marie.)

Neni tomu dávno, tu od nás zpod Kýčera (vysoký vrch) v mesiaci oktobri z jedného domčeka vybíral sa do sveta klampiarsky a drotársky mladík, syn jednej chudobnej matky-vdovy. Malá batožina na jeho chrbáte ukazovala, že veru chudobná matička nemohla mnoho dať na cestu svojmu Cyrillkovi. Aj budilárík jeho, ktorý vo vačku kryl, tiež mu nerobil ťažké vandrovanie. Z očí tohoto dobre zrastleho silného mladíka hľadelo radostné, čisté, nezkazené, nevinné srdce, a samý čerstvý, jarý život. V tom okamihu, ako on prekročil prah dverí svojho milého domčeka otcovského, zármutok prikryl mladú jeho tvár a jasné oči jeho tiché slzy zalialy. A kto-že by mu to aj zazlieval? Veď on dnes má urobiť ťažký a vážny krok, on má vyvandrovať do širokého, ďalekého, neznámeho a nebezpečenstva plného sveta; on má dnes opustiť svoju milú matičku, samotnú ju nechať v núdzi, v starostiach, v nedostatku, matičku svoju, tu na zemi najdrahší poklad. On ale sám má kráčať do neistej, tmavej budúcnosti. Kto-že vie povedať, ako sa mu bude vodiť vo svete? Uzre-li viac tvár matky svojej? Ach, lúčenie je veru boľastné! Ešte ťažšie bolo toto lúčenie pre dobrú matičku jeho. Ona by rada, veľmi rada svoje jediné dieťa ešte dlhšie pod svojou istou opaterou a ochranou podržala; tu v tomto domčeku on vyrástol, obraz a podobieň pravá skrze nešťastie od boku jej odtrhnutého manžela. Tu si on nevinné čisté detinské srdce zachoval. Prečo-že sa ona musí od neho lúčiť? Núdza nezná zákona. Príležitosť ku vyučeniu klampiarskeho remesla bol by Cyrillko aj doma našiel, a skrze naturálnu obratnosť, ako aj skrze neunavnú svoju usilovnosť súcim tovaryšom by on aj doma bol sa stal, ale jedno nenašiel: robotu a skrze ňu chleba v úzkych hraniciach svojej obce. Tak mu iné nepozostalo, ako do sveta vykročiť a na ochranu Božiu a na dobrých ľudí sa nechať.

So slzavými očima stála matička podľa svojho dieťaťa, jej odobierajúce napomínanie hlboko siahalo do srdca jeho. A keď už takto vonku stáli jeden vedľa druhého, a ešte si raz do slzavých očí pozreli, a Cyrillko na kolená padol, aby si vyprosil požeňnanie materinského, a keď mu matička požeňňavajúcu ruku svoju na hlavu položila, vytiekla vtedy ako posledný darček

jeden ruženček z vačku s týmito slovami: „Cyrillko, dieťa moje, toto je ruženček (pátričky) tvojho otca nebohého, na ktorom sa on so mnou tak často modlieval. keď ukonaný z práce domov prišiel; nemohol si ľahnúť na odpočinok bez toho, bárs aj pri jak veľkom ukonaní, žeby sa ho so mnou nebol pomodlil. Keď otec tvoj zomrel, ťažko mi padlo ruženček tento mu ho nedať do hrobu, lebo vždy ma upamätával tento ruženček na dni našej núdze, ale aj na dôveru v Boha a na Jeho božskú pomoc. Mnohokrát, keď ma už všetko opúšťalo a myseľ mi klesala, to bola moja posledná potecha, ktorú mi Boh nechal: pohľad na tento ruženček ma potešil, povzbudil, v duchu a v mysli pozdvihol.

Ja ho len s boľastou srdca preč dávam od seba, ale syn môj, keď ty tak vonku v živote stáť budeš, a keď sa ti tvrdo a ťažko povedie, alebo keď zlí kamaráti prídu, aby ťa zviedli a zkazili, tu vezmi tento ruženček, jeho sa pridržaj, modlievaj sa na ňom a myslí si pri ňom na tvojho zomretého otca a na tvoju chudobnú matičku, ktorá tiež v modlitbách na teba myslí — poteš sa — milý Pán Boh a milá Bohorodička ťa neopustia.“

Vrelé slzy zadusily jej slová, s pohnutím vzal Cyrillko k sebe ten ruženček. V tomto okamihu Cyrillko jasno predvidel, že ruženček tento, na ktorom sa tak mnoho a s takou dôverou modlievalo, mu musí šťastie priniesť. Táto myšlienka mu nádeje dodávala v trpkosti lúčenia jeho.

Jako sa mu ale šťastie v tomto ruženčeku objaví, to mu bolo včul ešte skryté, neznáme.

Vandrovka ho vždy ďalej a ďalej na predok viedla, všade sa stretal s novými veciami, s novými ľuďmi, len stálu robotu by bol chcel dostať čím skorej, v ktorej by sa zdokonaľiť mohol. Útočisko svoje bral vždy v ruženčeku svojom, on zadržal sľub, daný matke svojej. Vždy mu bolo sladkou rozpomienkou na jeho otcovský dom, keď sa svojho milého ruženčeka chytil.

Medzi vandrovaním pochytila a privítala ho zima, surový, divý vietor dul nad sozátými poliami, ťažké čierne oblaky a mrákavy sa prehánaly na nebi, aj studený dážď sa spustil. Náš Cyrill pocítil, že cez leto nedostal roboty, z ktorej by si bol mohol čo odložiť, aj rúcho jeho pri ustavičnom vandrovaní tiež škodu trpelo. Jak často zaletely vzdychy jeho ku matičke, u ktorej on by včul teplého pristrešia našiel! Ale aj modlitby jeho vznášaly sa hore k nebesiam! Áno, ruženček bol jeho verným, ustavičným kamarátom, vodičom a sprovoditeľom. Jedného zimného večera, keď sa zmrkávalo, tmavé oblaky prikryly nebesá, ťažké a zašmúrené bolo nebo, keď Cyrill poslednú dedinku opustil, a ešte dvojhodinová cesta ho mala doviest do najbližšieho mestečka, v ktorom on úfal konečne cez zimu najstále miesto a stálu robotu. Už dlhšiu časťku cesty prekonal, ale veľkú slabosť cítil v údoch svojich, a preto celú svoju silu vynaložil, aby k cieľu svojmu došiel. Tu zrazu zatmely sa nebesá, surový studený vietor bežal nad zamrznutými poliami, a počal husto metať so

sňahom sem a tam. Pevšímnuťahedné bolo toto jeho polozenie! Náramný a studený proti nemu vejúci vietor mu skoro dych zastavil a ostrá zima mu skoro všetky údy zmeravými učinila, len ťažko a pomaly napredovať mohol. Zlé tušenie a úzkosti vystupovali pomaly v ňom. Tu vyťiahne z vauku svoj ruženček a pobozkal ho. On mal byť jeho vodičom a ochranou v tomto víchre. Len namáhavo mohol jeden otčenáš a jeden zdravas za druhým sa pomodliť, vždy horšie bolo jeho polozenie. Studený pot ho prikryl — viac už nie je v stave napredok sa dostať. Tu zbadal pri ceste jeden kameň. Oh, len jeden okamih pokoja, potom zase pôjdem ďalej. Sadne si na kameň, a v okamihu ho zachvátil hlboký sen, zmeravené ruky jeho ale krčovite držaly ruženček, a ducha jeho krásne sny obkľučovali.

Jedna hodina prešla. Nebo sa vyjasnilo, sňahové metelice oslobodily povetrie z farchy, a jasné likotajúce hviezdičky sa ukázali. Tu odrazu beží rýchlo jeden voz furmanský, vezúci veselú spoločnosť mladých ľudí do mestečka, ktorí dobrého rozmaru a veselej vôle boli. Tu ako okolo kameňa prebehli, na ktorom pocestný ležal, všetci odrazu zkrikli:

„Halt, postáť! Hore s chudákom, vezmime ho na voz, aby tu vonku nezamrzol do rána.“

Cyrill bez seba ležal a ani nevedel, kedy a ako ho zvihli do voza. Pri prvom domku mestečka sa voz zastaví, pocestného složili, a domáci gazda bol milosrdným Samaritánom, prijal zmeraveného od zimy pocestného. Cyrill, ktorý ešte vždy ležal bez seba, zavčas rána sa prebudil v celkom cudzom kruhu, ale v priateľskom domčeku. Pomaly sa soberaly myšlienky jeho, a keď jeho milosrdný dobrý gazda so ženou vkročili do izbičky, vysvetlili mu, ako sem prišiel. Vtedy sa Cyrill prečítal a svoje polozenie poznal. Prvé, čo hľadal, bol jeho ruženček, čo keď žena toho gazdu zbadala, hovorí: „Ach, ty hľadáš svoj ruženček, tu ho máš, ja som ti ho opatrla. On bol tvojím vysloboditeľom, pre mňa to ale bola radostná istota, že ty máš dobrú matku a že si ani ty nezabudol na svoju matku.“

Cyrill celý svoj život povyprával, ako musel ísť do sveta a ako nikde nedostal roboty. Konečne od víchoru zachvátený pre slabotu a ukonanie nijak sa nemohol spaniu obrániť.

„Nuž a akú-že prácu hľadáš? aké si sa učil remeslo?“ pýtal sa ho gazda.

Riadenie Božie to bolo, že Cyrill prišiel práve k jednému drotárskemu a klampiarskemu majstrovi, ktorý od Zákopčia pochádzal, dobré meno a dobrý obchod mal, a ponevác len sám bol klampiarom v tom mestečku, ani nestačil prácou svojou ľudí uspokojiť. Obidvaja zbadali v tomto riadenie Božie. Ruženec ten v zmeravených rukách mládencea nechal nahliadnúť majstra a jeho ženu do srdca Cyrillovho, zbadali jeho nábožnosť, čisté a nezkazené srdce a dobaú mravnú výchovu. Cyrill ku spokojnosti svojho nového majstra užke zostal. Keď sa ale pýtaš, čo-že sa stalo s Cyrillom?

matičkou? nuž dostaneš odpoveď: ona prišla k svojmu Cyrillovi, ktorý po niekoľkých rokoch na žiadosť svojho dovčulajšieho majstra samostatným klampiarom zostal a dobrý obchod si v mestečku otvoril.

To bolo ovocie ruženca, drahého to daru matky kresťanskej.

Janko Chorlavý,
klampiar od Semeteša.

Soznam milodarov

na kostol Panny Marie na Hore Levočakej.

Podáva: Ján Straka.

Maria Poľak 1 zl. 25 kr.; Ruž. Spolok z Chro-
novca 1 zl. 70 kr.; Jozef Veisz, Jozef Žiga po 1 zl.
20 kr.; Maria Solčan 50 kr., Johanna Michler 60 kr.,
Jozef Hlavačik 4 zl. 50 kr., Maria Varga 1 zl. 50 kr.,
Maria Budvesel, Juraj Buzalka po 50 kr., Štefan Čukaš
2 zl., Jakub Lednar 20 kr., Ludvik Grochoviczky, Ján
Sivak po 50 kr., N. N. 60 kr., N. N. 10 kr., Maria
Lovasy 1 zl. 50 kr., Alžbeta Varka 50 kr., Žofia Nagy
1 zl. 30 kr., Alžbeta Frič, Ján Justh po 1 zl. 50 kr.,
Suzanna Klehovec 20 kr., Anna Valik, Maria Blaško,
Barbara Hegedüs, Katerina Takač, Maria Nagy, Juraj
Takač, Maria Kukla, Anna Nagy, Alžbeta Kestis, Anna
Hrbaty, Anna Jakubec, Jozef Hubel, Julianna Kubyn-
sky, Juraj Kovács, Michal Knosta, Michal Gorlicky,
Katerina Vozar, Katerina Milinska, Agnesa Zavoda,
Dorota Nigud, Anna Vološin, Maria Martončík po 50
kr., N. N. 70 kr., Ján Onderčo z Močidlan čo sbierku
od pútnikov Kobúfanských 8 zl. 25 kr. Karol Hau-
šovský, Maria Knosta 40 kr., Ján Krupa 5 zl. Julia
Urda 2 zl., N. N. 1 zl. 56 kr., Ján Kocky 1 zl. 30 kr.,
Anna Morgen 1 zl. 50 kr., Ján Centko 2 zl. 40 kr.,
Emilia Alexy, Anna Sokol, Barbara Česko, Alžbeta
Bodnár, Maria Kazimir, Anna Sabol, Anna Ribar, Maria
Latorsky, Maria Varga, Alžbeta Matik, Alžbeta Radači,
Anna Janočko, Agnesa Kazimir, Anna Kazimir, Maria
Sabol, Maria Netreba, Barbara Kazimir, Anna Koseso,
Terezia Muška, Apolonia Novák, Johanna Klocek, Jozef
Šulek, Anna Bilica, Anna Novotny, Alžbeta Estok lute-
ranka, Maria Haluška, Barbara Medvej, Maria Sotak,
Maria Takács, Maria Salóczi, Alžbeta Hegedüs, Anna
Milkovič, Alžbeta Török, Anna Béres, Štefan Vrana,
Maria Bodnar, Katerina Čislak, Michal Bodnár, Anna
Angyal, Alžbeta Bodnár, Ján Veljeska, Martin Eorke,
Juraj Liptay, N. N. Jozef Hajer, Ján Kostolní, Jozef
Petrik, Jozef Maguth, Matej Duľa, Pavel Duľa, Michal
Špirko, Alžbeta Sikora, Zuzanna Labay, Anna Vargov-
čík, Maria Žižnovsky, Maria Vicso, Zuzanna Sakáč,
Magdalena Frič, Verona Čajko, Katerina Tóth, Antonia
Gal, Anna Fodor, Katerina Kormoš, Barbara Filip, Ján
Minarčík, Jozefína Balaž, Julia Kubaňi, Vendel Kubaňi,
Anna Peter, Anna Škorupa, Maria Hugyay, Peter Ma-
tuga, Ján Pataky farár, Anna Nedorosčík, Maria Bača,
Julia Urda, Agnesa Petak, Maria Petak, Maria Palenčar,
Karol Schneider, Štefan Jankovsky, Juraj Sepko, Ondrej

Bagi, Jozef Hufnagel, Maria Durbak, Alžbeta Kurian, Ján Kurian, Jozefína Capak, Maria Čarni, Teria Simko, Jozef Tokar, Ján Gavlak, Mikolaj Kandra, Ján Triesčik, Jozef Depta, Ondrej Bolkarovič, Katarina Bednár, Katarina Barlák, Jakub Barlák, Maria Gdovin, Matej Terhač, Ján Lukáč, Michal Vološin, Alžbeta Lukáč, Anna Gerda, Alžbeta Sabol, Anna Martončík, Maria Martončík, Žofia Perhač, Maria Nigud, Dorota Jelasin, Verona Nigud, N. N. po 1 zl.

(Pokračovanie nasleduje.)

Opilstvo.

Opilstvo kazí zdravie, majetok a dobré meno.

Skúmame-li starý pohanský svet, ľútosť preniká srdcia naše nad tým, že ubohé pokolenie ľudské až natolko sa vzdialilo od Stvoriteľa svojho, že sa miesto neho klaňalo stvorom alebo modlám rukou ľudskou spraveným. Množstvo falošných bohov a bôžikov bolo u Rimanov už tolké, že nielen krajiny a mestá, nielen umenia a cnosti mali svojich bohov, lež i hriechne miesta a neprávosti. Z toho zaiste museia potom nasledovať nemravnosť všeobecná, pretože ich telesný duch zavrhol všetok rozdiel medzi dobrým a zlým, dopúšťal sa i tých najohavnejších nešlachetností bez svedomia a bez hanby, ba bol ešte i v tom domnení, že tým zavďačí sa bohom svojim. Tak na pr. opilstvo malo svojho boha Bachusa, ktorého vyobrazovali si sediaceho na sude, ovenčeného viničnou ratoľstou zelenou a držiaceho v ruke nádobu s opojným nápojom. No či taký blud nenie polutovania hodný? Medzitým, drahí čitatelia, nemôžem sa dosť nadiviť tomu, že teraz znovu utvárajú medzi sebou ľudia takých Bachusov, predsa ešte i medzi kresťanmi má ten ožratý Bachus svoje chrámy, svoje kaplnky, svojich klaňateľov a svoje sviatky.

Opilstvo škodí na zdraví. Hovorí ľudia, že zdravie je najväčší poklad človeka na zemi. Prečo si ho ľudia tak sami kazia? Prečo si sami berú život duševný i telesný? Ku pr. oškľivo by prichádzalo človekovi, keby mu jeho nepriateľ ublížil na zdraví, čo by mu jeho nepriateľ povedal? Hľadel by sa vypomstiť dvojnásobne na ňom. Keď by vskutku nepriateľ tvoj ťa uderil a sotil by ťa do blata, alebo do vody, a bár by ťa aj nepokrvavil, či by si mu za to ďakoval?

Ja myslím, že nie, bár by to bol tvoj vlastný brat, ešte bys bez meškania sa chcel pomstiť na ňom, alebo by si ho zažaloval u súdu, aby od vrchnosti bol potrestaný.

A čo zas na toto riečneš, drahý čitateľu, keď sa ožereš a ideš domov a ten tvoj najväčší nepriateľ špiritus ťa hodí do najväčšieho blata alebo na tvrdé kamenie, kde si rozbiješ hlavu alebo nos, vytkneš, alebo zlomíš si ruku, alebo aj celý svoj život tam dokonáš, na kom sa už potom máš pomstiť, na koho máš potom žalovať? Potom ti iné nezbyva. len aby si napohnále bežal pre doktorov, aby ťa mohli ešte od smrti zachrániť a rany ti zahojiť. Asnád myslíš, že to nekoštuje nič? Lekár a apateka si dať dobre zaplatiť. Odkiaľ vezmeš groš, keď ho nemáš pri ruke. Prinútený si predať to, čo máš najmilšie vo svojom majetku, lebo lekár svoju zásluhu žiada. A preto je ľud vedený k žobráckej palici. Kto by teda mal uveriť to, že mnohí svevoľne hubia si tento drahocenný poklad svoj, zdravie svoje?

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNÍK.

† Ján Kempný, horlivý a za dobro ľudu oduševnený, neunavne pracujúci kaplán ošadnický zomrel 5. okt. v Žiline po ťažkej nemoci.

Návrat. 29-ročná vdova Ladislava Bakos, rodená Vilhelmina Ölvecky vystúpila z protestantskej cirkve a 7. okt. b. r. složila vyznanie viery katolickej do rúk kaplána dra Jozefa Jandu v budapeštianskom farskom chráme sv. Jozefa. Jej dve malé deti tiež ju nasledujú v tomto.

Grécke knieža Georg sa zasnúbil s deérou valeského kniežata, Viktoriou. Juraj takým spôsobom ešte istejší môže byť, že jeho náčelníctvo v Krete je v bezpečí.

Vykázaný je z Uhorska časopis Deutsche Zeitung, ktorý v Mnichove vychádza. Veľmi ostré články boli v ňom uverejnené proti Uhorsku.

Nový podžupan. Udvarhelyská stolica 6. októbra zvolila si za podžupana ministerského pomocníka tajomníka dra Domokoša.

Ludnatosť. V mesiaci auguste v Uhorsku na svet prišlo živých detí 64 tisíc 638, mŕtvých ale 1254. Zomrelo vyše 29 tisíc a 200. Tedy o 25 tisíc a 400 viac sa narodilo, nežli zomrelo.

Zabil ho pre desať krajiarov. Na ceste vedúcej do obce Dúbrava v spišskej stolici našli ľudia jedného úžasne dokaličeného mladého človeka istého Imricha Bányásza, ktorý onedlho zomrel. Prv však ešte pomenoval svojho vraha v osobe istého Romana Mihalku. Žandári vraha už chytili. Mihalko sa tým bráni, že preto zabil Bányásza, lebo tento mu bol dlžen 10 krajiarov, a nechcel mu to zaplatiť.

Cesta korunného princa. Korunný princ Franc Ferdinand 25. t. m. opäť navštívi torontá'sku stolicu, kde sa čo hosť grófa Felixa Harnoncourta niekoľko dní pobaví.

Olúpený kupec. V Kövesde udala sa opovážlivá lúpež. Dvaja tuláci Vincent Virányi a Mojžiš Cseresán vlámali sa do bytu Mojžiša Lansza. Kupec sa zobudil, ale neopovážil sa kričať o pomoc, lebo Virányi so sekerou stál mu nad posteľou a keby bol len muknul, muž ho zabije, a tak na smrť prestrašený kupec musel sa dívať, ako Cseresán sobral jeho všetky peniaze 230 zlatých. Žandári Virányiho už chytili, ale Cseresán ušiel kdesi.

Sibirska železnica na parížskej výstave. Medzinárodná spoločnosť vystaví v Paríži sibirsky nádherný vlak z roku 1902. V tomto roku bude totiž spojená Európa s Pekingom, následkom čoho z Paríža do Pekingu bude sa možno dostať za 14 dní, k čomu bolo dosiaľ treba po mori 41 dní. Zároveň budú tam napodobnené nádražia moskovské a pekingské. S vlakom bude spojená pohyblivá panorama, tak že navštevovatelia budú môcť vo vagónoch komotISOvať a pri tom obdivovať početné prechodiace obrazy krajov medzi Moskvou a Pekingom. Obrazy pre panoramu vyhotovili francúzski maliari Jambon a Bailly. Tamten nedávno vrátil sa zo svojej cesty, ktorú konal po sibirskej dráhe až po Bajkalské jazero; Bailly je ešle vo Vladivostoku.

Počítanie na koruny. S 1. januárom 1900 započne sa povinnovate počítanie na koruny pri všetkých štátnych a verejných ústavoch a úradoch. Strieborné zlatníky zostanú v obehu až do odvolania. Pri preratúvaní ako i pri vypočítaní na koruny počíta sa zlomok za halier; zlomky nižšie pol haliera vôbec nepočítajú sa. Nové strieborné päťkorunníky budú vážiť 24 grammy. Pri vyplácaní nikto nie je povinný prijíť päťkorunníkov v obnose vyše 260 korún.

Protí lámke. J. Okič, redaktor časopisu „Kneipp-Blätter“ vo Wörishofene, vynašiel účinný prostriedok proti pakostnici, lámke a p. Má už o tom početné svedectvá a pripísy vďaky.

Poliaci pod pruskou vládou sú vystavení bezpríkladne vandalskému prenasledovaniu so strany pruskej vlády a jej úradných orgánov. „Kurjer Poznański“ sdeľuje: V Gorzenici pod Naklom prepošt porozdával defom školy elementárnej katechismy a biblické historie v reči poľskej, pretože v škole musia sa tým predme-

tom učiť po nemecky. Jedneho pekného rána vládný komisár Gottsahalk so žandarmi prišiel do obce, prekutal všetky domy a odoberal všetky poľské knížky, ktoré prepošt defom bol daroval. — Pokračovanie toho komisára „Dziennik Kujawski“ opisuje takto: Komisár najprv išiel rovno do školy a začal sa vypytovať, kto má poľské knížky; potom pojal so sebou jedného chlapca, ktorý mu musel ukazovať byty tých, ktorí majú poľské katechismy a biblické historie. Pri odoberaní tých kníziek násilím odohraly sa nemilé výstupy medzi komisárom a rodičmi. Všetkých, u ktorých sa našly t.e knihy, vzali do protokolla, podobne i dvoch otcov rodín, v bytoch ktorých schodily sa deti učiť. Celý deň ubehol, kým komisár spísal protokoll, a deti za celý čas boly tam zadržované. Poniektoré od rána nemaly v ústach ničoho. — Tak, hľa, vyzerá práca tých nemeckých „kulturträgerov“ v praxi. Je to veru hanba a posmech kultúry!

9291 párov uspokojilo s občanským sobášom a nešli do kostola v r. 1898. Rozlúčené bolo v r. 1896. 387 manželstvi; v r. 1897. 672; v r. 1898. 1343 manželstvi.

Jeho Veličenstvo 15. okt. rano príde do Budapešti na dlhší čas. V spomenu'ý deň prítomný bude na posviacke chrámu Karmelitov na anjelskom území vystaveného.

† **Ludevít Jekelfalussy** pens. štátny sekretár, priateľ nitrianskeho biskupa zomrel 10. okt. v Budapešti v 71 roku veku svojho.

Pokrstiť sa nechal žid Alex. Sántai v Békés-Szt.-Andráši 5. okt.

Také zemetrasenie bolo v Malej Asii, že mnohé domy sa porúcaly.

Štefania, vdova nebohého Rudolfa, dedička to trónu rakúsko-uhorského má sa vydať za uhorského magnáta grófa Elemira Lónyai.

Protí poteniu nôh. Kúp si za 3—4 kr. liadku a nechaj ho rozpustiť v dákej nádobe a to tak dlho, až je úplne tuhý a žiadne bubliny viac nerobí; potom roztláče sa na jemný prášok, ktorým sa nohy posypú. Ak by to hneď po prvý raz nepomohlo, musí sa opakovať. Je to menovite pre tých, čo mnoho cestujú, alebo robia pochody v sparné letné dni.

Zbojník vo farskom pribytku. Zo Štýrskeho Hradcu oznamujú: V obci Kojanoviebrdo kostolník našiel vo farskom pribytku ukrytého zbojníka Jána Klieseviča, ktorý pred dvoma rokami ušiel z trestnice a odtedy zbíjal na okolí. Kliesevič vlámal sa do domov, ozbíjal vandrovníkov a bicyklistov na hradskej cestách. Žandári ho už viackrát mali chytiť, ale Kliesevič vždy im ušiel. Teraz chcel farára olúpiť, ale zle pochodil, lebo keď ho kostolník našiel učupeného v jednej komore, lúpežník dal sa na útek, tu však pribehli dvaja robotníci a títo Klieseviča zastrelili.

V Nitrianskej stály výbor pod predsedom hlavným županom Vilemom Thuróczy uzavrel, že polepší plat stoličných úradníkov o 2%. Aspoň sa zväčší aj stoličná príražka. Veď v Nitrianskej je úrodná pôda?!?!

Následok piatiky. Do Somároviec (trenčianska stol.) príslušný nádenník Juraj Plško prišiel kdesi ku grošu a chcel si urobiť dobrý deň. Zasiel do Trenčína a tu sa v jednej kréme tak spil, že keď z krémy vychádzal, zrazu klesnul na zem a na skutku vypustil dušu. Jeho mrtvolu vrehnostensky pitvali a lekári zistili, že Plško žomrel na porážku srdca, ktorú si zadovážil ne-miernym pitím rozličných liehových nápojov.

Aby hlávky nepukaly. Následkom veľkých dážďov, kapusta silne rastie a hlávky pukajú. Aby sa tomu pukaniu predišlo, treba hlúb pod hlávkou do polovice podrezať alebo celú hlavu s koreňom trochu zo zeme vytiahnuť a na tom mieste ju nechať. Hlava nepuká a zostane čerstvá.

Vňať ako stelivo. Istý hospodár ponosoval sa, že štyri kravy rad radom zvrhly, pometaly. Spytovao sa dobytšieho lekára, čo môže byť toho príčina a zdelil mu aj, že tým kravám podstielal zemiakovú vňať. Lekár podal mienku: „Keď niet nadostač slamy, na mnohých miestach roľníci upotrebujú vňať za stelivo, a aby zemiakom nepoškodili, berú vňať až keď už žkne a schne. Býva to obyčajne v pozdnej jaseňi, keď vňať začne mrznúť a keď je tak vodou zasýtená, že ju nemožno usušiť. Ale v takej mňati je už hniloba a plesen, a keď krava takú vňať žerie, je choroba hotová; telné kravy pometajú, zvrhnú.“ Z toho máme naučenie, že stelivo pod statok má byť čisté.

Ti ľudia, ktorí na lámku alebo lúpanie trpia, a vôbec s nervami majú galibu, nech si kúpia elektromagnetický kríž alebo hviezdu R.B. Nr. 86.967. Čo sa tohto uzdravujúceho stroja týče, nasledovné osvedčenie uverejňujeme: Pánu Albertovi Müllerovi v Budapešti. Veľakrát vám ďakujem za ten výborný uzdravujúci aparát. Celkom koniec spravil lánke a prívalu krve. So zvláštnou úctou Ján Veress. Tenke.

Pre rodinu je to tá najväznejšia otázka, aby jedlá prajne účinkovali na nervy. Dobré čítanie, vývin detí, ba i trvácnosť života závisí často od nich. Tedy veľkú váhu musí na toto klásť matka, domová pani, vychovavateľka. Navzdor toho ale predsa mnohé matky, ktoré by nedaly deťom liehového nápoja, predsa im skytajú bôbovej kávy telu tak veľmi škodlivej. Nemôžeme dostatočnou dôraznosťou opätovať, že Kneippova sladová káva Kathreinerova od mnohých rokov je vyprobovaná čo najzdravší a najzáživnejší nápoj. Čo dôdatok ju môžeme upotrebíť, v ktorom páde neškodlivou činí bôbovú kávu, ba i zútluje a napravuje jej chuť. Treba ale dobre hľadať na to, že len Kneippova sladová káva Kathreinerova vládne týmito vlastnosťami, a preto veľmi sa treba varovať falšovaním, ktoré sa tak

veľmi rozširujú a rozprestierajú. Opravdivú Kathreinerovú kávu dostať len v pôvodných balíčkoch s menom „Kathreiner“ ktoré nikdy nesmia byť otvorené.

DOPISY.

Z PEZINKA, 5. okt. 1899.

Dôstojný Pán Doktor!

Pred niekoľko týždňami som mal to šťastie v tomto našom obľúbenom časopise čítať preklad dopisu z Pezinka, preloženého z prešporského nemeckého časopisu „Grenzbote“ menovaného. — Dopis tento sa jedine už známeho p. Bernáta Deutscha — dľa jeho udania veľkokupca zo svojich vinohradov pošle úrody — naturalných vín — obyvateľa Pezinského atď. týkal. Pán B. Deutsch, ktorý nenie obyvateľ mesta Pezinka — lež len obyvateľom dediny Czajle, žiadnych vinohradov nemá — a keď tuším len pred rokom si celkom maličký kúpil, z ktorého snád pár puteň hrozna dostane — nenasleduje už z toho, žeby bol na svoje vlastné zo svojich vinohradov pošle naturalné vína veľkokupcom takých — je toto tá najpodlejšio a najhnusnejšia lož, mam a klam! Bernát Deutsch, ktorý sa chváli s jeho obežníkmi, po veľkej časti Europy s mnohonásobnými vyznačeniami — medailami, čestnými diplomami, ktoréže mal obsiahnuť za jeho naturalné vína na výstavách v Paríži, Welse, Bordeaux atď., vyhlasuje, — môžem, — ba smeľe tvrdím, že židáček tento, ktorý len pred pár rokami s pišťaľkou pískajúc po dedinách na ramenách svojich nosením batohu — (vreca) — handre sbieral, — za ktoré ženičkám everny, ihly, náprstky, deťom prstienky a snôročky na fertyšky dával — nedostal vyznačenia spomenuté za jeho naturalné a z jeho vinohradov — (ktorých nemá) urodené víno — ani ver za také, aké predal istému prievidzkému hoskému Jurajovi Majerovi, alebo Grossbergerovi z Nyustyu, a preto z vyznačení týchto maf ani nemôže, ak si len dačo podobného od nekocho nekúpil, kúpiť žeby si nemohol, netajím — bo veď židáček tento nie v riadne oberačky, keď hrozna dozrávajú — prešuje — lež on prešuje každý deň alebo noc, nuž dakto by sa pýtal, akože je to možno? hm! Iahká odpoveď — popri Cajle tečie z hôr bystrý jarčok, v ktorom Cajlianské žienky i plienky parú — z tohoto p. B. Deutsch dá načrieff vody — túto do svojej blizkej pivnici dostavi, tam chemikále prichystané zatrepe s vodou, a je víno naprešované, nemusí kysnúť, nemusí ztočiť, aby sa víno očistilo od kvasnic — a vinko pri príležitosti — ako to porokadlo „príjde hlúpy, čo ho kúpi“ — za drahé peniaze za naturalné odpredá, a tak týmto spôsobom židáček operený, zunoval s pišťaľkou — nosiac na ramenách batvh (vrece) s handrami — chodíť po dedinách, lež teraz už nie peši — ale v kočiare so svojou

Rebekou, Ieikom, Šlojmom i po krátkych prechádzkach chodí. Nech si pán Bernát Deutsch v časopise „Volkszeitung“ menovanom len v nedávnych číslach vydanom prečíta článok pod záhlavím „Abermals ein Weinpantcher verurtheilt“ čo povie na to? Začo je na 100 zl. peňazitej pokuty a ku zaplateniu všetkých útrat podobne jedného dňa árestom pokutovaný? snád za naturalné vína? Oh nie! a podobne v tomže časopise číslo 165. na 3-tej strane pod záhlavím „Korrespondenzen“ a „Erklärung“ za čo v pár dňoch mal pri súde 23 pravím triadväť pojednávani? či snád tiež za opravdivé naturalné vína? veru tiež nie — a preto by sa zišlo tomuto recipovanému panákovi takových už hore spomenutých výrokov častejšie nameraf, aby raz prestal ľudí s fabricirovanými vínami šialiť a s tymito nekazil výborných naturalných peziňských vín dobrý ehýr a konečne s tým, aby neškodil poriadnym, hodným a spravodlivým mešťanským a okolitým vinohradníkom, ktorí sa cez celý rok okolo svojich vinohradov, — chcejúc dajakú úrodu z nich mať — mnoho musia sa natrápiť, platiť tovarihy, dane atď., tak že, keď spočíta výdavky ročné a porovná s príjmom úrody, sotva mu dačo na živobytie zostane. Keď ale by sa mešťania oproti nehanebnému tomuto švindlu brániť chceli, či ich v ohľade tomto dakto zastane? vidme z nasledujúceho: Bežiacého roku 17. septembra sa sišlo pár hodných vinohradníkov, aby sa o pomeroch už opísaných poradili, akým spôsobom by asi k cieľu prísť mohli, aby sa ohavnosti tieto skrze Deutscha a podobných nekonaly — sišli sa u hostinského p. E. Hammla — nuž ale čo sa stalo? na druhý a nasledujúce dni už boji ku mestskému kapitanátu, ako tí najväčší priestupníci tiahani a na inkvisiciu (vyšetrovanie) volani — nuž a prečo? lebo sa nazdali, že sa tam kujú prípravy k budúcim všeobecným vyslaneckým volbám pre skvelé víťazstvo ľudového kandidáta, ktorý by im viac zavazdal, než bárs aké veľké brvno v oku! Výhľady sú skvelé!

Inak sa blížime ku oberačkám a nemáme veľkej nádeje, žeby tieto holly skvelé.

2. oktobra sme tu mali požiar, ktorý večer okolo 9-tej hodine v majeri Königa vypukol a pri ňom v susedstve i majir mestský lahól popolom.

S Bohom Peziňský vinohradník

—

D. TUZLA (Bosna).

Dôstojný Pán Redaktor!

Prosím vás, jestli by ste mohli popriať miesta v Krestane mojím dakoľko riadkom, ktorými vám a našemu obecnstvu sdeliť chcem smutnú udalosť, ktorá sa po tieto dni stala.

Mnohé prelievanie krve sa stalo tu v D. Tuzle skrze roztopašnosť a opilstvo.

Dňa 18. sept. išli štyria Bosniaci z trhu z mesta podgarášení. Medzi nimi sa nachádzal aj jeden meha-

medán, s ktorým sa cestou povadili a zastavili sa pri jednej kréme. Chceli sa ešte potúžiť, vnišli dnu a popijali si pálenku, a ten s nimi. Naraz mohamedán vyskočí od stola, vytiahol nôž a vrazil ho nemilosrdne jeden za druhým do všetkých štyroch. Dvaja ostali naskutku mrtvi a dvoch odviezli do nemocnice. Ťažká pomoc je aj tým dvom.

Turek mohamedán je 18 rokov starý, a tí štyria boli všetci katolíci. Smrť istá, ale hodina nevieme, ktorá.

23. sept. 40-ročný muž pekár, tiež Bosniak, zamiloval sa do jednej ženskej a chodil vždy k nej, naraz to rozhnevalo jej brate; keď ho našiel pri nej, naskutku vytiahol nôž a vrazil ho doňho, ktorý s ťažkou smrťou musel odísť s tohoto sveta.

26 sept. dvaja Turci mohamedáni rúbali drevo v hore a voľačo sa povadili, tak jeden sekerou zabil svojho priateľa. Päť ráz mal zafaté do hlavy a žil ešte 6 hodín.

No ale sa tomu nečudujme, ponevác sú pohani a neznabohovia.

MERÉN (Wagendrüssel, spis. st.).

Dôstojný Pane!

Čo sme si tak túžobne žiadali, toho sme sa z Božej vôle tohoto mesiaca septembra dozili. A sice najmilostivejší náš arcipastier jeho osvietenosť pán biskup rožňavský Ján Ivánkovics vo svojej ku všetkým ovečkám svojim rovnakej, nepodelenej láske a o zdravú duchovnú ich pašu pečlivosti ako opravdivý apoštol zavítal do našich zôkol-vôkol vrchami otočených krajov.

Jeho osvietenosť prišiel k nám 25. septembra o 4. hod. popoludní, kde bol pri čestnej, skvostne pristrojenej bráne od hlavného slúžneho novoveského okresu p. Viktora Stavácsa v mene mešťanstva privítaný, odtiaľ vedený bol v processii. Pred kostolom pozdravilo jeho osvietenosť jedno bielo oblečené dievča maďarskou, a vo dverách kostolných zsse vel. p. Juraj Bohoresik, miestny farár, krásnou latinskou rečou.

Nasledujúceho dňa jeho osvietenosť po veľkej sv. omši prislúhoval sviatosť birmovania asi 450 veriacim z Meréňa, zo Štilbacha a z Hanzlovej.

Pod obedom, pod ktorým pripíjano na zdravie Jeho veličenstva, Jeho osvietenosti a ostatných hosťov, prenikavo spievaly dietky školské pieseň rozlučnú. Po obede o 4. hod. odobral sa jeho osvietenosť medzi požehnaním ľudu, pri hučaní zvonov do Švedlára, a odtiaľ na druhý deň do Mniška a tak vrátil sa do Rožňavy.

Ján Kovalčík.

ODKAZY REDAKCIE.

Andrej Kubinatz vo Filsite Taife. Ponevác nechcete vyhoveť našej všetečnosti, na jaký cieľ ste poslali tie 4 marky, jednoducho som ich odovzdal písárni ľudovej strany. — **F. S. v Lopašove.** Váš brat vás pozdravuje. Včul už nafaľhuje si strunu figlovania. Pod istým ma prekabáti, lebo moja struna už pretiahnutá bola. — **Štefan L. v Č.** Na to dopieronie povedzte susedovi: Hutor ty mi storáz žide! Len mi ty daj, čomi príde. Ináče jako chlapec som bol počul: Židovča má hned vážky v rukách, a židik pero za uchom. — **Miško Smutný v Nitrianskej.** To o Kiripolci sa vraví, že sa tam svine kujú, my nevieme, či je to pravda, lebo sme tam ešte neboli. — **H. L. v Liptove.** Vo vašej stolici je tá obec, o ktorej som počul, že sa tam bryndza seje, a rozsievajú sadiaceho na rebriku štyria nosia, aby ju nepošliapal. — **N. R.** Len tak z krátka. — **Do Zvolena.** Štiavnica má mury zlaté, Kremnica strieborné, Bystrica medené. — **Tribeň** Tedy to u vás merajú ten rozum, lebo pálené by sa nemínalo, ponevác len 4 numerá máte. — **L. O. na Myjave.** Tedy vy ste tej mienky, že vtedy bude súdny deň, keď v Nitre všetci Brezováci, v Turci všetci šefranici, v Orave plattenci, vo Zvolene čipkári na vianococh budú doma. — **Horútel v Novom Meste.** Vy ste pod istým lavou nohou prah domu prekročili v ten deň, keď ste tú zprávu písali. — **E. A. vo Varine.** Vy ste poverený človek, keď to veríte. Ucho ma páli, ktosi ma chváli, lebo toto je taká pravda, jako to, že zlý duch moc ztratí, keď kohút zaspieva. — **L. P.** Vaše jednanie je také, jako toho sedliaka, ktorý v divadle si hrčku uviazal na ručniku, aby nezabudol ten utešený nápev, ktorý tam hudba hrala. — **Jožko Lapaj v Trebaticiach.** Priveľa žiadate od nás. Keby náš rukáv na meter bol široký, ani vtedy by sme nemohli toľko vytriasť z neho. — **S. V. Bruhý raz lepšie.** Tučné prasa, chudý bravec, malý bujak, veľký vrabec; sprostý figliar, rýchly mravec; múdra húska, zimný strapec: snád i tieto veci sa vmestia do hlavy toho vami tak veľmi vychváleného človeka. — **K. L. na Lúčkach.** Vaša zpráva nás veľmi potešila. Teší nás, že takého výborného p. farára máte, ktorý vás tak utešeno vzbudzuje k dobrému. Ten kostol bude hlásať jeho horlivosť a vašu obetivosť neskorým vekom. — **V. S.** To by sme vám neurobili, ani keby ste si hlavu o chrbát priviazali. — **Jožko Kľosi v Tr.** Povedzte Tučnému Janovi, že keď i ďalej bude liberálčif, pokazi sa mu to liberálne sadlo. — **Krajan v Krakovanoch.** Čo chvíľa si zahvzdáme tak slobodno, jako vtáčik z klietky vypustený. Sláva sem, sláva tam, keď to už len dlho trvá. — **Mnohým.** Milodary na chrám levošského milostného miesta sa na nasledovnú adresu majú posielat: Dôstojný Farský Úrad (rimsko kat.) v Levoči (Lőcse). Kde dostať Lurd-

ský Kalendár, sme oznámili v predošlom čísle Krestana 8. okt. — **Maria A. Cicka v Štiavnicí.** To nás veľmi teší, že vám tak záleží na duchovnom položení tých ubohých baníkov, ktorým k vôli ste vydaly tú modliacu knihu Sv. Antona, ktorá stojí broš. 15 kr., viaz. ale 20 kr. Čo najvrelšie ju odporúčame. — Vaša vec, **M. N.** tak zle stojí, jako ten dom, o ktorom sa vpravelo v Orešanoch: Gazda korhel, gazdina väčší. **Ján Chudák v Č. Psovi,** keď spí; cigáňovi, keď sľubuje never; a peniaze bez čítania nikdy neber. — **Georg Mojich.** Vaše riadky som odovzdal expedicii tak, jako i te peniaze, vtedy, keď sem boly prišly. — **Utrápená v Podolí.** Vy ste sa vydaly so šafla do sechtára. Môžete si prespevovať: Už som sa vydala, Bože Hospodine, mámže sa nachodiť s hrncom po dedine. My vám modlitbu a svätú trpezlivosť odporúčame. Komu Boh dal dietky, dá mu aj na dietky. Manželstvo bez detí málo má potechy. — **Op. J. Leporis. Felső A. (Tekovská).** 30 exemplárov sme vám poslali franko. Za to nám príde 1 zl. — **H. K.** Skorej lek, nežli jed. Ináče to sa vtedy stane, keď sa vlci obúvať budú. Na tretiu vetu vám odpovedám, že by to toľko bolo, jako zvonec i kuklu nosiť. — **V. T.** Kde baba rondzi, tam čert blondzi. Nešťastný taký dom býva, kde kohút mlčí a sliepka spieva. — **K. N.** Hja za mladý hrdo, na starosť tvrdo. Aj Kubovi bolo dobre, pokiaľ bol mladý. Lenže nezabývajte, že hriechy mladosti kára Boh na staré kosti. — **Maria K. vo Vrbovom.** Veru máte pravdu, že aj dve tri ženy jarmok zrobia, lebo ženská robota a ženská reč nemá konca. Tej deve povedzte, že holubica sa s jastrabom nevodí. — **Štefan Schneider.** Vašu kartu sme odovzdali Tlačiarňi sv. Gerharda. — **St. B.** Tá kázeň dorazila ešte 7. septembra. — **Priateľ ľudu.** Jako sa máte, váš bývalý súdruh sa veľmi vyhováral. — **Ján Straka.** Nevieme, čo vám máme odpovedať, na čo sa vzťahujú vaše riadky? — **M. N.** Žiadané výtisky sme vám už poslali do Barce. — **Thy Hlava v Urmine.** Druhý raz daj breviaru pokoj a nečarbi doňho také veci, lebo môžeš tak pochodiť, jako ten učeň, ktorý keď chcel slivku dať do úst, prst si odhrýzol. — **Jozef Kufalanco.** My sme si hned to mysléli. Oplan a korhel si môžu ruku podať: Tamten sa statočnosti, tento zas rozumu zbavuje.

Knižná polica.

Listy Adiny 167 strán. Cena 1 zl. Predplatitelia Našej Nádeje ho dostanú za 65 krajciarov v Tlačiarňi Sv. Gerharda v Budapešti (VIII. Práter u. 44.). — **Svätý Anton Paduanský.** 32 strán. Cena 10 kr. Dostať v Tlačiarňi sv. Gerharda v Budapešti — **Priprava ku sv. spovedi a sv. prijímaniu.** Toto asi 23 strán obsahujúce dielko stojí broš. 10 kr. Dostať ho v Tlačiarňi sv. Gerharda. Vrele ho odporúčame. — **Krestanské devy.** Tento výborný sošit so slovenčín a vydal dr. **Josef Janda** v Budapešti (Maria-

Teréziatér 9.). 16 strán s obrázkom. Cena 3 kr. Veľmi vrele odporúčame, Druhé vydanie. — **Moje srdco také, a tvoje je aké.** Cena 4 kr. Vydala Tlačiareň Sv. Gerharda v Budapešti. — **Tót-Magyar Beszéd- és Értelemgyakorlatok** (vezérkönyv tanítók számára). Irta Medriczky Kornél. Cena 80 kr. Dostať u pôvodcu v Lužnej (v Liptove), alebo v Tlačiarňi sv. Gerharda v Budapešti. Vrele odporúčame.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (zito) banátske 08.35—08.85. Od Tisy 08.05—08.60. — Od Pešti 08.30—08.85. — Zadunajské 08.35—08.45.

Raž 6.45—6.65.

Jačmeň na krmenie 6.00—6.20. — Do palenice 5.70—5.90. — Na pivo 6.60—7.00.

Oves 5.40—5.50.

Kukurica 5.05—5.25.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
14.40	13.80	13.20	12.60	12.00	11.40	10.80	09.50
			7½	8			
			7.80	5.80			

Otruby fajnové 4.20, grobovité 4.30.

3. **Strovy.** Veľká biela fyzula 7.50. — Malá 7.75 Hrach 11.00—13. Pšeno 04.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu.** Červená datelina 30—32 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 36—40 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

5. **Hyd a vajca.** Kura 70 kr. — Sliedka 80 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.50. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. **Telce.** Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kilogram.

Masť a slanina. Sviňská v sudoch 50—51 zl. — Bielotabulová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 46—47 zl.

Ferdinand Stuflesser,

sochár a staviteľ

in Sct. Ulrich-Gröden (Tirol.)

odporúča

sochy svätých z dreva

Vyznaceno zla 100 120 140 150 160 170 180
tym medailom fl. 35.— 50.— 68.— 78.— 84.— 100.— 115.— fl.
Najnovšie som spravil z oltárov z oltárov so sochami
a kanelom pre karmelitov v Budapešti.

Mestská lekáreň k „ČIERNEMU ORLOVI.“

Temešvár, vnútorné mesto, námestie
sv. Juraja.

Založená 1735. Telefon 395.

Adressa telegrammu :

Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu

je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, bolesti zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďačovníctvo to dokazujú. Cena fľaše 1 zl., cena fľaše na príjmu 50 kr.

Vodka na prsá a na plúca: Výtah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, dosiaľ je neprekášaným prostriedkom hojajúcim, uľavujúcim a soľujúčim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľúcovom hurute, pri zachrípaní atď. Veľa vďačovníctva potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 1 zl., fľašky na príjmu 50 kr.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej

lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdočnom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuť po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 21 kr., šesť škatuliek 1 zl. 5 kr.

Tieto vypróbované a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falošných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 16 krajciarov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vše 5 zl. franco.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila

obchod katolíckych kníh

Tento katolícky obchod zamýšľa sústredniť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII. Práter u. 44.).

Kto má posielat peniaze

do Ameriky, nech pošle ich

Banke „Tatre“ do Turčianskeho Sv. Martina

a nech jej odpíše, komu ich má v Amerike vyplatiť.

Kto z Ameriky do Uhorska, nech ich pošle bankárom

P. V. Rovnianek a Spol.

v New-Yorku

25 Ave. A. cor. 2nd St.

v Pittsburgu

603. Grant str.

Philadelphia

140 South Str.

a v Connellsville

58 Main St.

a nech odpíše, kto to má v Europe dostať.

Tak prevedie sa to rýchle, lacno a bezpečne!

Dvojnásobne elektromagnetický križ a či hviezda**R. B. N. 86968**

uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme, pri lámke, záduchu, bezsnivosti, hučá-

srdca, boleníu hlavy, epilepsii, závratu a iným chorobám nervov. I 20-ročné choroby boli už takým spôsobom odstránené.

niú ucha, ischli, zlom slychu, nervosite, nechuti po jiedle, boleníu zubov, bñadosti, migréne, klopaniu

Celkom zvláštým spôsobom upozorňujeme ctené obecenstvo, že môj apparát nemá sa pomyliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neuzitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštým spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

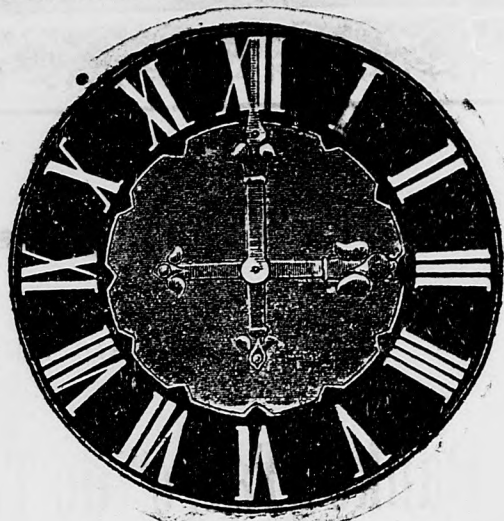
Malý apparát stojí 2 zl., ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 3 zl. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapest. V. Kálmán-utoza 10 M. sz.

Mám česť v známosť doniesť,

že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod natanovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenenou škryňou chránené. Vnútrinachodi sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo väži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za lavnú cenu a pri úplnej garancii podujimam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.

slek.

Ohs.

Pravá „Franck'ova“ prísada ku káve**bez obrazu**

je akosti ďaleko lepšej,
chuti príjemnejšej,
spotreby výdatnejšej

ako každý balík náhradkový

s „obrazom“. —

Kupujte preto vo vlastnom záujme len

pravú „**Franck'ovu**“ prísadu ku káve„**bez obrazu**“

v drevených truhličkách alebo v balíkoch!

D. X 2618 Mí 9 II.

J. W. L.